

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ
(NR 155)
z dnia 22 czerwca 2022 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 155)

22 czerwca 2022 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Tomasza Ławniczaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. (druk nr 2306) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2347) w zakresie:

1) części budżetowej 34 – Rozwój regionalny:

- a) dochody i wydatki,
- b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- c) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami,
- d) dotacje celowe;

2) środków europejskich na finansowanie programów zarządzanych lub koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju;

3) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego: (z wyłączeniem subwencji oświatowej),

- dochody i wydatki;

4) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 23, 32, 42, 47, 51 i 68;

5) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

- a) 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę:
 - wydatki;
- b) 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska,
 - dochody i wydatki,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
- c) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

6) części budżetowej 86 – Samorządowe Kolegia Odwoławcze,

- a) dochody i wydatki,
- b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2021 roku (druk nr 2346) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu wzięli udział: **Marek Kalupa** dyrektor Departamentu Budżetu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej wraz ze współpracownikami; **Aleksandra Szwemberg** dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami; **Aneta Cieloch** dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami; **Marek Wiewióra** dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów; **Waldemar Nowak** zastępca dyrektora Departamentu Budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami; **Edyta Muszyńska** zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz **Agnieszka Klimowicz** pełniąca obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Basicki**, **Agnieszka Jasińska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Szanowni państwo, otwieram 155 posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Witam panie i panów posłów. Witam także zaproszonych gości. W szczególności witam pana Marka Kalupę, dyrektora Departamentu Budżetu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, pana Marcina Sobczyńskiego, zastępcę dyrektora Departamentu Budżetu w tymże Ministerstwie. Witam także przedstawicieli Ministerstwa Finansów – panią Anetę Cieloch, dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej, panią Aleksandrę Szwemberg, dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej. Witam także panią Danutę Chudzik, zastępcę dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej. Witam także przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – panią Edytę Muszyńską, zastępcę dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego, pana Waldemara Nowaka, zastępcę dyrektora Departamentu Budżetu. Witam także przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli w osobie pani Agnieszki Klimowicz, pełniącej obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Witam bardzo serdecznie.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje 2 punkty – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku (druk nr 2306) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2347) w zakresie części budżetowej 34 – rozwój regionalny. Tutaj mamy dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami oraz dotacje celowe. Następnie środki europejskie na finansowanie programów zarządzanych i koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju. W części budżetowej 82 – subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego z wyłączeniem subwencji oświatowej – to było na wczorajszym wspólnym posiedzeniu z Komisją Edukacji, Nauki i Młodzieży omawiane i zatwierdzone. Tutaj będą dochody i wydatki. Część budżetowa 83 – rezerwy celowe w zakresie pozycji 4, 8, 23, 32, 42, 47, 51 i 68. Następnie część budżetowa 85 – budżety wojewodów ogółem w zakresie działu 400, to jest wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę, działu 900, czyli gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Tutaj są dochody i wydatki oraz wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych. Wreszcie zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami. Część budżetowa 86, a więc samorządowe kolegia odwoławcze. Zanalizujemy dochody i wydatki oraz wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych. Referować będą minister funduszy i polityki regionalnej, minister finansów, minister spraw wewnętrznych i administracji. Swoje wnioski przed-

stawi przedstawicielka Najwyższej Izby Kontroli. Wreszcie koreferować będą posłowie: Małgorzata Pepek, moja skromna osoba i w imieniu koleżanki Anny Kwiecień, która ma przygotowany koreferat, ale została cofnięta – rozpatrują ustawę w Komisji Zdrowia na temat płac między innymi pielęgniarek – musi tam być, ja krótko zabiorę głos.

Szanowni państwo, punkt drugi to rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w zakresie działania Komisji. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła porządek dzienny. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Proponuję następującą procedurę. Najpierw przedstawiciel rządu przedstawia sprawozdanie do określonej części lub działu budżetowego. Przedstawiciel NIK przedstawia opinię, potem zabiera głos poseł koreferent. Następnie odbywa się dyskusja, którą kończy przyjęcie opinii częściowej. Czy są uwagi? Nie widzę.

Przechodzimy więc do punktu pierwszego, część budżetowa 34 – rozwój regionalny oraz części dotyczące środków europejskich na finansowanie programów zarządzanych lub koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju. Proszę o zabranie głosu przedstawicieli Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w zastępstwie za pana ministra Horałę, który również nie mógł być i w ostatniej chwili odwołał swoją wizytę. Proszę uprzejmie.

**Dyrektor Departamentu Budżetu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej
Marek Kalupa:**

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Marek Kalupa, dyrektor Departamentu Budżetu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Materiały dotyczące tych dwóch elementów przekazaliśmy do sekretariatu Komisji wcześniej. Pozwolę sobie je pokrótce dla państwa posłów zrelacjonować. Zaczniemy od wykonania w części 34 i zaczniemy, tak jak przewiduje porządek, od dochodów.

Jak zwykle, co roku, planowane dochody w ramach części 34 są skromne. Plany były na poziomie 400 tys. zł i jak zwykle wykonanie jest znacznie poważniejsze, bo zrealizowaliśmy dochody w kwocie 51 200 tys. zł. To także tradycyjnie ma swoje źródła w tym, że te nadzwyczajne dochody pochodzą ze zwrotów dotacji z lat poprzednich. Tak dzieje się przez kilka ostatnich lat i zwroty w 2021 roku sięgnęły roku prawie 50 000 tys. zł. Przechodząc do wydatków w ramach części 34, planowane na rok 2021 wydatki to była kwota 20 817 000 tys. zł. Ale oczywiście w ciągu roku zwiększono je, sięgając do rezerwy, do kwoty 27 277 000 tys. zł, czyli w wyniku pobrania z rezerw wydatki planowe wzrosły mniej więcej o 31%. Poniesiono wydatki de facto na sumę 25 212 000 tys. zł. To jest około 92% planu. Z tego w ramach budżetu państwa wydatkowano 2 032 000 tys. zł. To było wykonanie rządu 91% środków planowanych. Natomiast w budżecie środków europejskich wydatkowano 23 180 000 tys. zł. To są wydatki rządu 93% planu.

Oczywiście mieliśmy też do czynienia z wydatkami niewygasającymi. Z upływem roku 2021 oszacowano je na 52 000 tys. zł. Były to wydatki związane przede wszystkim z organizacją Światowego Forum Miejskiego, które właśnie się realizuje i odbywa w Katowicach. Stąd też trudności z zastępstwem wśród naszych ministrów, bo oni dzisiaj w tym uczestniczą.

Wydatki zrealizowane w roku 2021 były niższe, mniej więcej o 4 800 000 tys. zł, czyli o 16% względem tych, które były realizowane w roku 2020. Wydatki w roku 2021 koncentrowały się też na dość tradycyjnych obszarach dla MFIPR, czyli lwią część, to wydatki na 16 programów regionalnych – prawie 20 000 000 tys. zł było wydatkowanych. Oprócz tego program operacyjny „Inteligentny rozwój” – ponad 3 000 000 tys. zł. Program operacyjny „Wiedza, edukacja, rozwój” – 800 000 tys. zł. Program dla Polski Wschodniej – ponad 680 000 tys. zł. Programy mechanizmów norweskiego i państw EOG – 288 000 tys. zł. Projekty pomocy technicznej i koszty funkcjonowania ministerstwa – 266 000 tys. zł.

Przechodzę teraz do wynagrodzeń w ramach części 34. Jest to cała część 34, także z jednostkami podległymi. W roku 21 poniesiono wydatki na wynagrodzenia w kwocie 154 800 tys. zł. To stuprocentowe wykonanie w zakresie planu. Z tego w ramach projektów unijnych, tudzież projektów państw EFTA, było wydatkowane 130 400 tys. zł.

Natomiast poza tymi projektami w ramach kosztów funkcjonowania ministerstwa 24 400 tys. zł. – i tutaj tradycyjnie nasze ministerstwo, mając duży udział środków finansowanych z projektów czy programów unijnych jest refundowane w zakresie wynagrodzeń w zakresie 85% w tej części projektów unijnych i EFTA. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na etat w roku 2021 w części 34 wyniosło 9979 zł. No i to jest istotny wzrost względem roku 2020, kiedy to było 8565 zł.

Przechodzę do dotacji celowych. Początkowo ustawa budżetowa na rok 2021 nie planowała dotacji celowych, ale w ramach czerpania z rezerw przewidziano dotacje na kwotę rzędu 4100 tys. zł. To były dotacje celowe dla Urzędu Miasta Katowice oraz Instytutu Rozwoju Miast związane właśnie z organizacją Światowego Forum Miejskiego – dotacje rzędu 2800 tys. zł. Inne dotacje dotyczyły projektów współpracy rozwojowej i wzrostu konkurencyjności gruzińskich i ukraińskich regionów. Były przewidziane środki rzędu 1300 tys. zł. Wykonanie dotacji łącznie z wydatkami niewygasającymi 3500 tys. zł – to jest 85% planowanych wydatków w ramach dotacji.

Teraz przeszedłbym, jeśli państwo pozwolicie, do krótkiego podsumowania wydatkowania w programach, które są de facto programami finansowanymi również z innych części, ale koordynowanymi przez ministra funduszy. Dochody związane z realizacją tych programów na rok 2021 planowano na kwotę rzędu 59 533 000 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 53 153 000 tys. zł, czyli blisko 90% planowanych. Do końca roku 2021 łącznie refundacje i zaliczki przekazane przez Komisję Europejską wyniosły prawie 58 335 000 tys. euro, czyli już prawie 74,5% alokacji programów na tą kończącą się perspektywę 2014–2021.

Teraz wydatki na programy UE i programy EFTA. Tutaj też parę słów na temat tego, jak wykorzystywaliśmy rezerwę numer 8 na współfinansowanie. Na rok 2021 planowano wydatki na programy zarządzane i koordynowane przez naszego ministra rzędu 71 987 000 tys. zł, z czego w częściach budżetowych początkowo zadysponowano 45 155 000 tys. zł, a w rezerwach celowych, w tym w 8, 98, 99 – 26 832 000 tys. zł. Z tego w samej rezerwie 8, o której tu obiecywałem wspomnieć – 2 219 000 tys. zł. Na koniec roku w związku z uruchamianiem rezerw celowych, w tym z rezerwy 8, to było 1 115 000 tys. zł. Wydatki ujęte w częściach dysponentów wzrosły do kwoty 59 722 000 tys. zł, czyli o 32 000 000 tys. zł względem pierwotnego planu ustawy budżetowej. Ostatecznie zrealizowano wydatki w kwocie 56 369 000 tys. zł. To jest mniej więcej 94% planu. Wydatki realizowane w roku 2021 były już niższe o 6 250 000 tys. zł – mniej więcej o 10% – od wydatków poniesionych w 2020 roku, w którym roku nastąpił szczyt wydatków w okresie 2014–2021. Teraz już ten szczyt najwyraźniej przeskoczyliśmy. Należy podkreślić, że rok 2020 to była rekordowa suma wydatków w ramach programów unijnych w ogóle w skali wszystkich ostatnich 20 lat. To były aż 62 000 000 tys. zł. wydane w roku 2020. Do końca 2021 roku poziom kontraktacji dla perspektywy 14.20, uwzględniając same programy unijne, wyniósł 553 139 000 tys. zł. W tym zakresie dofinansowanie ze środków UE – 336 259 000 tys. zł. I to jest 93,5%, w ogóle dostępnej alokacji na tę perspektywę. Do końca 2021 roku całkowite wydatkowanie certyfikowane do Komisji Europejskiej w ramach tej perspektywy wyniosło 287 345 000 tys. zł. W tym zakresie wkładu unijnego to było 252 118 000 tys. zł. To jest nieco ponad 70% alokacji tej perspektywy.

Na koniec należy podkreślić, że w swoim sprawozdaniu Najwyższa Izba Kontroli nie zgłosiła zastrzeżeń do wykonania budżetu za rok 2021 w ramach części 34. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę o przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli. Pani dyrektor, proszę bardzo.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Agnieszka Klimowicz:

Agnieszka Klimowicz, pełniąca obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 roku w części 34 – rozwój regionalny. Kontrola 15% zrealizowanych w części 34 wydatków budżetu państwa i 16,9% wydatków budżetu środków europejskich nie wykazała nieprawidłowości. Dysponent części sprawował rzetelny nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w części 34. Najwyższa Izba Kontroli wydała pozytywną opinię o sprawozdawczości. Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach. Na podstawie przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę sporządzenia wyżej wymienionych sprawozdań, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi te w zakresie obejmującym zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo. Pozytywnie oceniono także działania zarządcze i koordynujące ministra funduszy i polityki regionalnej, które pozwoliły na zakontraktowanie i wykorzystanie dostępnych środków europejskich w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 na zaplanowanym poziomie, a osiągnięty poziom certyfikacji pozwolił na uniknięcie automatycznego anulowania zobowiązań na koniec 2021 roku oraz ryzyka utraty środków w roku 2022. Warto wspomnieć, że kontraktacja w programach operacyjnych wzrosła o 1,9 % w porównaniu do danych na koniec 2020 roku, a certyfikacja wzrosła o 13,5%. Minister sprawował właściwy nadzór nad wydatkowaniem środków unijnych ujętych między innymi w załącznikach nr 15 i 16 do ustawy budżetowej, dokonał alokacji środków z rezerwy celowej pomiędzy poszczególne programy operacyjne, a wnioski dysponentów części budżetowych o uruchomienie środków z rezerwy były rzetelnie analizowane. W 2021 roku podjął także działania w celu rozdysponowania środków przeznaczonych na niwelowanie negatywnego wpływu epidemii COVID-19. W odniesieniu do perspektywy finansowej 2021–2027 w 2021 roku minister funduszy i polityki regionalnej podejmował czynności związane z kształtowaniem i programowaniem wieloletnich ram polityki spójności, w tym doprowadził do przygotowania i przekazania do Komisji Europejskiej umowy partnerstwa na lata 2021–2027, a także prowadził pracę nad przygotowaniem systemu wdrażania programów na lata 2021–2027 oraz KPO. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Szanowni państwo, tutaj koreferować w sposób szczegółowy miała pani poseł Anna Kwiecień. Przekazała mi telefonicznie, że całość sprawozdania – zresztą potwierdza to sprawozdanie NIK – nie wnosi żadnych nieprawidłowości. Ja jedynie stwierdzę, że realizacja wydatków budżetu środków europejskich z perspektywy finansowej 2014–2020 na rok 2021 w sposób skumulowany wynosi 94,5%, a budżetu EFTA 80,3%. Budżety poprzedniej perspektywy finansowej 2007–2013 – czy 2009–2014 w odniesieniu do EFTA – są już zamknięte, zrealizowane w 100%. NIK nie dopatrzyła się żadnych nieprawidłowości w realizacji budżetu. Ocena wykonania rozwoju regionalnego oparta na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli wyniosła, jeśli chodzi o wydatki, 25 283 830 tys. zł. W ramach kontroli wykonania budżetu państwa za rok 2021 w ramach części 34 – rozwój regionalny – nie stwierdzono nieprawidłowości. Jako przewodniczący, w imieniu pani poseł Anny Kwiecień, wnoszę o pozytywną opinię Komisji dla Komisji Finansów Publicznych w zakresie wykonania części budżetowej 34.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję w tym zakresie. Czy są jakieś uwagi? Nie widzę. W związku z tym, jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła w zakresie realizacji wykonania części budżetowej 34 opinię pozytywną.

Przechodzimy do części budżetowej 82 – subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego z wyłączeniem subwencji światowej. Prosiłbym przedstawiciela ministra finansów o zabranie głosu.

Dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów Marek Wiewióra:

Dzień dobry. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Marek Wiewióra, Departament Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów.

Chciałbym zaprezentować informację dotyczącą wykonania części 82 budżetu państwa. W tej części budżetu państwa są ujęte subwencje dla samorządów na łączną kwotę ponad 82 300 000 tys. zł, przy czym zasadniczą część z tej kwoty stanowi subwencja oświatowa, która była omawiana odrębnie. Pozostałe wydatki w tej części to kwota ponad 30 000 000 tys. zł. W ramach części 82 przewidziane zostały środki na poszczególne części subwencji ogólnej oraz na uzupełnienie dochodów samorządowych.

Przejdę teraz do omówienia poszczególnych części subwencji ogólnej. Dla gmin została przyznana część wyrównawcza w wysokości przeszło 9 500 000 tys. zł i była to kwota wyższa o 6,3% od kwoty subwencji przekazanej do samorządów w 2020 roku. Tą część subwencji otrzymało 2124 gminy oraz 18 miast na prawach powiatu. Drugim rodzajem subwencji przyznanych gminom była część równoważąca, która pochodziła z wpłat od gmin o ponadprzeciętnych dochodach. Ta część była rozdzielona według kryteriów określonych w ustawie. Pomiędzy gminy została podzielona kwota prawie 437 000 tys. zł. Została ona przekazana gminom w ustawowych terminach, podobnie jak część wyrównawcza, o której mówiłem wcześniej. Część wyrównawcza była przekazywana w terminie do 15. dnia każdego miesiąca, a część równoważąca w terminie do 25. dnia każdego miesiąca.

W przypadku gmin występuje jeszcze część rekompensująca subwencji ogólnej. To jest stosunkowo niewielka kwota i przeznaczona dla gmin, w których występują specjalne strefy ekonomiczne. Działają tam przedsiębiorcy, którzy są zwolnieni z podatku od nieruchomości. W ubiegłym roku ta część została przyznana trzem jednostkom w wysokości 3163 tys. zł.

Powiaty otrzymały część wyrównawczą subwencji ogólnej wysokości prawie 3 000 000 tys. zł. Była to kwota wyższa o 10,3% od kwoty subwencji wyrównawczej przekazanej w 2020 roku. Część wyrównawczą otrzymało 315 powiatów. Powiaty podobnie jak gminy otrzymują część równoważącą subwencji ogólnej, której źródłem są wpłaty powiatów o ponadprzeciętnych dochodach. W przypadku powiatów kwota części równoważącej wynosiła prawie 1 700 000 tys. zł i była wyższa o 8,5% od kwoty subwencji równoważącej przekazanej w 2020 roku.

Subwencja ogólna dla województw składa się z części wyrównawczej i regionalnej. Część wyrównawcza wynosiła przeszło 1 700 000 tys. zł i była wyższa o ponad 10,3% od kwoty przekazanej w 2020 roku. Tę część otrzymało 14 województw. Wszystkie kwoty subwencji również zostały przekazane w terminach wynikających z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Część regionalna, czyli pochodząca z wpłat województw o ponadprzeciętnych dochodach, wyniosła ponad 638 000 tys. zł i była wyższa o 7,8% od kwoty wykonanej w 2020 roku. Część regionalną subwencji otrzymało 15 województw.

Przejdę teraz do omówienia uzupełnienia subwencji, które obowiązywało w ramach części 82 budżetu państwa. Były 3 rezerwy subwencyjne. Jedna została zaplanowana i przekazana województwom na uzupełnienie ich dochodów wysokości 320 000 tys. zł, natomiast druga w wysokości prawie 336 000 tys. zł – tak zwana rezerwa drogowa – była przeznaczona zarówno dla powiatów, jak i województw na inwestycje i remonty w obszarze drogowym. Z tej rezerwy środki otrzymało również miasto Świnoujście na dofinansowanie przeprawy promowej. W trakcie roku budżetowego została utworzona dodatkowa rezerwa w wysokości ponad 423 000 tys. zł i została ona podzielona na podstawie kryteriów ustalonych w uzgodnieniu ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Środki z tej rezerwy w całości przeznaczono na finansowanie zadań samorządu i przekazano w ustawowym terminie. Jednocześnie w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021 część 82 subwencji ogólnej dla samorządów została zwiększona o kwotę 12 000 000 tys. zł, z czego 8 000 000 tys. zł stanowiły wydatki bieżące z tytułu uzupełnienia subwencji, a 4 000 000 tys. zł to były wydatki majątkowe w zakresie wodociągów, zaopatrzenia w wodę i kanalizacji. Dodatkowe środki subwencyjne zostały przyznane samorządom na podstawie ustawowych kryteriów. Kwota 8 000 000 tys. zł została rozdzielona między samorządy proporcjonalnie do wysokości dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT, natomiast środki na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów, zaopatrzenia w wodę

oraz kanalizacji zostały rozdzielone według ustawowego algorytmu uwzględniającego stopień zwodociągowania i skanalizowania gmin. Środki na inwestycje w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę otrzymało 910 gmin, a na wsparcie inwestycji w zakresie kanalizacji 1528 gmin. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę o przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli. Pani dyrektor, proszę uprzejmie.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Agnieszka Klimowicz:

Ponownie Agnieszka Klimowicz, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 roku w części 82 – subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Minister finansów, wykonując budżet państwa w 2021 roku w części 82, rzetelnie i zgodnie z przepisami dokonał wyliczeń poszczególnych części subwencji ogólnej należnych jednostkom samorządu terytorialnego oraz wysokości wpłat do budżetu państwa. Przekazał środki do poszczególnych części subwencji ogólnej oraz prawidłowo rozdysponował rezerwy subwencji ogólnej do jednostek samorządu terytorialnego. NIK pozytywnie zaopiniowała prawidłowość i rzetelność sporządzenia rocznych sprawozdań dysponenta części 82. Także badanie ksiąg rachunkowych nie wykazało nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi te były prowadzone nieprawidłowo. Nie będę omawiała szczegółowo dochodów i wydatków tej części, ponieważ zrobił to pan dyrektor. Natomiast warto zauważyć w dochodach, że na koniec roku nie wystąpiły zaległości. Wydatki budżetu państwa nowelizacją ustawy budżetowej zostały zwiększone o 12 000 000 tys. zł. Ogólnie wydatki w 2021 roku wzrosły w części 82 o prawie 15 300 000 tys. zł – to jest o 22,8%. To wszystko, dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Bardzo dziękuję. Akurat rola koreferenta tej części budżetowej przypadła mojej skromnej osobie. Szanowni Państwo, jak wiadomo, subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego składa się z części wyrównawczej dla gmin, powiatów i województw, z części oświatowej, której w tym momencie nie rozpatrujemy, z części równoważącej dla gmin i powiatów oraz części regionalnej dla województw. Jest jeszcze tak zwana częściej rekompensująca, bardzo drobna. Wszystkie te części po stronie wydatków zostały zrealizowane w 100%. Powiem krótko, bo częściowo już o tym mówiono, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej przeznaczonych w ubiegłym roku 2021 na rachunki 2114 gmin i 18 miast na prawach powiatu. Kwotę podstawową otrzymały gminy, których dochód na jednego mieszkańca na rok 2020 był niższy o od 92% średniego dochodu na jednego mieszkańca kraju. Kwotę uzupełniającą otrzymały tylko te gminy, których gęstość zaludnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku była niższa od średniej gęstości zaludnienia kraju i których dochód podatkowy na jednego mieszkańca gminy nie był z kolei wyższy niż 150% średniego dochodu podatkowego na jednego mieszkańca kraju. Z tytułu części wyrównawczej subwencji przekazano 9 500 641 tys. zł. To jest 100% planowanych w tym okresie wydatków. Stanowi to wzrost o 6,3% – tak jak powiedział przedstawiciel Ministerstwa Finansów – w stosunku do 2020 roku. Część równoważąca dla gmin została rozdzielona zgodnie z art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego między gminy miejskie, miejsko-wiejskie oraz wiejskie. Kwota 436 856 tys. zł została rozdzielona w 12 ratach pomiędzy 1472 gminy oraz 50 miast na prawach powiatu i została wykonana w 100%. Wykonanie części równoważącej subwencji dla gmin było niższe o 2,5% w stosunku do 2020 roku. Z kolei część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów również składa się z części podstawowej i uzupełniającej. Nie będę już wchodził w szczegóły, skąd one się biorą. Na rachunki 315 powiatów przekazano w 12 ratach kwotę 2 999 685 tys. zł. Był to wzrost w stosunku do roku 2020 o 10,3%. Część równoważąca dla powiatów wyniosła 1 698 344 tys. zł. Kwota została przelana na rzecz 378 powiatów. Wykonanie było wyższe o 8,5% wobec analogicznych wydatków w roku 2020. Wreszcie część wyrównawcza dla województw również składa się z kwoty podstawowej i uzupełniającej. Już nie będę wchodził też w szczegóły, skąd one się biorą.

Dla 14 województw przelano 1 738 735 tys. zł. Był to wzrost w tym zakresie o 10,3% wobec roku 2020. Z kolei część regionalna subwencji ogólnej dla województw opiewała na kwotę 638 824 tys. zł i trafiła do 15 województw, co było wzrostem o 7,8% wobec analogicznych wydatków w roku 2020. Szanowni państwo, dodam, że subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego została uzupełniona o kwotę 12 000 000 tys. zł, z czego 8 000 000 tys. zł stanowiły wydatki bieżące z tytułu uzupełnienia subwencji, a 4 000 000 tys. zł wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

Na podstawie powyższego wnoszę, aby Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej przedstawiła pozytywną opinię dla Komisji Finansów Publicznych w zakresie wykonania części budżetowej 82. W tym momencie wnoszę o dyskusję. Proszę bardzo, głos chce zabrać poseł Andrzej Gawron. Oddaję głos.

Poseł Andrzej Gawron (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni goście z ministerstw i Najwyższej Izby Kontroli, Wysoka Komisjo, chciałem dopytać o taki szczegół. Ministerstwo przekazało, że w ubiegłorocznym budżecie były 3000 tys. zł dla miast, gdzie funkcjonują strefy ekonomiczne. Chciałem dopytać, czy to jest taka coroczna możliwość uzyskania takiej dopłaty, czy było więcej wniosków. Tam było podane, że 3 miasta z tego skorzystały. Jakie są kryteria, żeby uzyskać taką dopłatę? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Proszę bardzo, czy ktoś się z Ministerstwa Finansów? Proszę uprzejmie.

Dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego MF Marek Wiewióra:

Podstawą do uzyskania części rekompensującej subwencji jest wykazanie skutków zwolnienia z podatku od nieruchomości, który występuje w tych gminach, na terenie których funkcjonują specjalne strefy ekonomiczne. Podstawą jest również to, żeby znaleźć się w wykazie gmin. Taki wykaz przygotowuje Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Na podstawie tego wykazu gmin Ministerstwo Finansów uruchamia środki tej części subwencji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję. Czy są jeszcze jakieś pytania? Nie widzę. W związku z tym zamykam dyskusję. Szanowni Państwo, jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną w zakresie części budżetowej 82 – subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego z wyłączeniem części oświatowej.

Przechodzimy do punktu 4, część budżetowa 83 – rezerwy celowe. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela ministra funduszy i polityki regionalnej i przedstawienia rezerwy nr 8. Proszę uprzejmie.

Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów Aleksandra Szwemberg:

Ola Szwemberg, Ministerstwo Finansów. Przedstawiciele ministerstwa funduszy już wyszli, ale podczas swojego referatu omówili rezerwę 8. Pozycja 8 została omówiona przez pana dyrektora Marka Kalupę.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

W takim razie proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i przedstawienie rezerw 4, 23 i 51.

Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Waldemar Nowak:

Dziękuję bardzo. Waldemar Nowak, zastępca dyrektora Departamentu Budżetu. Tak jak już pan przewodniczący wspomniał, we właściwości ministra spraw wewnętrznych i administracji pozostają te 3 wymienione rezerwy. Przechodzę do omówienia pozycji 4 – przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Na tę rezerwę zostało zaplanowane 1 103 405 tys. zł, stosownie do wniosku zgłoszonego przez ministra spraw wewnętrznych i administracji. Środki w wysokości 263 416 tys. zł decyzją ministra finansów zostały zablokowane, a następnie, na podstawie polecenia Prezesa Rady Ministrów

wydanego na podstawie art. 115zi pkt 6 ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w związku z art. 69 ustawy z 31 marca o zmianie tej ustawy, przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej pozycja 63 na wpłatę do funduszu przeciwdziałania COVID. Po tym zmniejszeniu plan rezerwy 4 wyniósł 839 989 tys. zł. Z tego rozdysponowano kwotę 767 031 tys. zł i przeznaczono głównie na realizację projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry. Łącznie uruchomiono 14 306 tys. zł, w tym z Banku Rady Rozwoju Europy 12 177 tys. zł oraz środki budżetu państwa współtowarzyszące środkom z kredytu i pożyczki w wysokości 2129 tys. zł. Drugi element to jest realizacja projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły. Łącznie uruchomiono 585 568 tys. zł, w tym z pożyczki Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju 449 467 tys. zł. To są środki ekwiwalentu złotowego kredytu z Banku rozwoju Rady Europy – 136 tys. zł oraz środki budżetu państwa 402 tys. zł. Następną kwota to jest 84 694 tys. zł – przeznaczono na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze komunalnej jednostek samorządu terytorialnego, w tym między innymi na remonty, odbudowy i przebudowy dróg gminnych i powiatowych oraz mostów w ciągach komunikacyjnych dróg samorządowych.

Następnie 25 853 tys. zł przeznaczono na usuwanie skutków ruchów osuwiskowych ziemi lub przeciwdziałanie tym zdarzeniom – między innymi na prace stabilizujące, zabezpieczające oraz likwidację przyczyn i skutków osuwisk w ciągach dróg. 24 096 tys. zł przeznaczono na sfinansowanie zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej – między innymi takie zdarzenia jak ulewy, deszcze, nawałnice, huragany, gradobicia. Kwotę 10 499 tys. zł przeznaczono na zadanie polegające na zabezpieczeniu przez erozją wąwozów lessowych w infrastrukturze komunalnej jednostek samorządu terytorialnego. Kwotę 8100 tys. zł przeznaczono na doposażenie techniczne oraz zakup i wymianę zużytego lub wyeksploatowanego sprzętu i wyposażenia wykorzystywanego podczas działań ratowniczych prowadzonych przez jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej. 5800 tys. zł przeznaczono na wydatki ponoszone w związku z prowadzeniem działań związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, takich jak powodzie, silne wiatry, burze gwałtówne, trąby powietrzne. Środki te zostały również przeznaczone dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej. 5000 tys. zł zostało przeznaczonych na roboty, pogłębiarskie w obrębie Zbiornika Włocławskiego w celu poprawienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego w obszarach przyległych do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. 1900 tys. zł przeznaczono na zakup sprzętu transportowego i specjalistycznego wykorzystywanego do działań związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, w tym powodzi i podtopień. Środki te trafiły do Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie i Szkoły Podchorążych Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy. Ponadto środki z rezerwy w wysokości 12 177 tys. zł przeznaczono zgodnie z opinią nr 83 Komisji Finansów Publicznych do ministra finansów, funduszy i polityki regionalnej na realizację projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry.

Jeżeli chodzi o rozdysponowanie tych środków na poszczególnych dysponentów, to przedstawiało się następująco. Do części 22 – gospodarka wodna trafiło 605 174 tys. zł, do części 42 – sprawy wewnętrzne 10 300 tys. zł i do budżetu wojewodów łącznie 151 556 tys. zł.

Przechodzę teraz do omówienia rezerwy 23 – środki na realizację oświęcimskiego strategicznego programu rządowego, etap 6 na lata 2021–2025. Rezerwa zaplanowana została w wysokości 12 896 tys. zł, stosownie do zgłoszonego przez ministra spraw wewnętrznych i administracji zapotrzebowania. Środki zostały rozdysponowane w pełnej wysokości i przeznaczone na wydatki majątkowe – 12 876 tys. zł – i 20 tys. zł na dotacje i subwencje. Środki te w całości trafiły do budżetu wojewody małopolskiego i przeznaczone były na przebudowę drogi powiatowej nr 18 81K ul. Wyspiańskiego, ul. Sobieskiego, ul. Śniadeckich w Oświęcimiu, rewitalizację parku miejskiego przy ulicy Dworcowej w Brzeszczach, utworzenie zespołu szkolno-przedszkolnego w Brze-

zince, przebudowę drogi powiatowej 1877K, ul. Gregarów w Babicach, zagospodarowanie terenu zielonego pomiędzy ul. Więźniów Oświęcimia i ul. Obozową. Drugi etap realizacji – zagospodarowanie dwóch stawów w Chełmku oraz ich otoczenia w zakresie budowy miejsca pamięci, ścieżek rowerowych oraz oświetlenia, przebudowę drogi powiatowej numer 1877K, ul. Niwy, ul. Sportowa oraz ul. Ofiar faszyzmu w Brzezince, przebudowę drogi powiatowej 1879K, ulica Nideckiego w Oświęcimiu oraz na utrzymanie terenów Skarbu Państwa.

Przechodzę teraz do omówienia rezerwy w pozycji 51 – zwrot części wydatków wykonanych w ramach Funduszu Sołeckiego w 2020 roku. Rezerwa zaplanowana została w wysokości 145 500 tys. zł, stosownie do art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy z 21 lutego 2017 roku o Funduszu Sołeckim. Środki w wysokości 15 663 tys. zł zostały zablokowane decyzją ministra finansów, a następnie, na podstawie polecenia Prezesa Rady Ministrów wydanego na podstawie artykułu 15zi pkt 6 ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej pod pozycją 76 na wpłatę do funduszu przeciwdziałania COVID. Plan rezerwy 51 po powyższych zmianach wyniósł 129 867 tys. zł – został rozdysponowany w pełnej wysokości i przeznaczony na Fundusz Sołecki. Środki przeznaczono na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy. Częściowy zwrot z budżetu państwa wydatków poniesionych w ramach funduszu został dokonany w trybie wynikającym z rozporządzenia ministra administracji i cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie wzoru informacji przekazywanych przez wójta, burmistrza, wojewodę oraz zasad i trybu wydatkowania środków Funduszu Sołeckiego. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, w związku z tym proszę o zabranie głosu przedstawiciela ministra finansów i przedstawienie rezerw 32, 42 i 47, ewentualnie rezerwy 68, która jest w gestii ministra zdrowia, jeżeli też jesteście państwo na to przygotowani. Proszę uprzejmie.

Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej MF Aleksandra Szwemberg:

Dziękuję bardzo. Ola Szwemberg, dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej w Ministerstwie Finansów. Wysoka Komisjo, szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, przedstawię informację o rozdysponowaniu tych rezerw, które pan przewodniczący wymienił.

Rezerwa pozycja 32 – zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwach przyrody oraz w związku ze zwolnieniem z podatku rolnego, od nieruchomości i leśnego przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego, a także na zwrot gminom utraconych dochodów z podatku od nieruchomości w specjalnych strefach ekonomicznych w postaci części rekompensującej subwencji ogólnej. Rezerwę zaplanowano w wysokości 20 000 tys. zł w związku z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wojewodów. Środki w wysokości 12 518 tys. zł zostały zablokowane i przeznaczone na utworzenie nowej rezerwy celowej i wpłaty do funduszu przeciwdziałania COVID. Plan rezerwy po zmianach wyniósł 7482 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości z przeznaczeniem na zwrot utraconych dochodów przez gminy z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego – to jest kwota 1368 tys. zł – i zwolnienia z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwach przyrody w wysokości 6113 tys. zł.

Rezerwa pozycja 42, czyli środki dla samorządowych kolegów odwoławczych. Rezerwę zaplanowano w wysokości 2815 tys. zł i rozdysponowano w pełnej wysokości do 35 samorządowych kolegów odwoławczych z przeznaczeniem na zakup materiałów biurowych, usługi pocztowe, telekomunikacyjne i internetowe, aktualizacje programów komputerowych, zakup sprzętu komputerowego – 1972 tys. zł – oraz wynagrodzenia bez-

osobowe pozaetatowych członków kolegium uczestniczących w składach orzekających oraz wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń – 843 tys. zł.

Rezerwa celowa pozycja 47, czyli środki na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych, w tym związanych z odmiejscowieniem niektórych czynności, a także na inne zadania, których koszt realizacji kalkulowany jest w ujednolicony sposób. Rezerwę zaplanowano w wysokości 182 351 tys. zł. Środki w wysokości 107 296 tys. zł zostały zablokowane oraz przekazane na wpłatę do funduszu przeciwdziałania COVID po utworzeniu nowej rezerwy celowej. Plan po zmianach w takiej sytuacji wyniósł 75 055 tys. zł i został rozdysponowany na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania dotyczące gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w części obsługi administracyjnej – to było 43 011 tys. zł – oraz na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych w związku z odmiejscowieniem niektórych czynności – 32 045 tys. zł.

Została nam rezerwa 68, czyli środki na dofinansowanie przez marszałka województwa budowy domu opieki wyręczającej przy Wrocławskim Hospicjum dla Dzieci. Rezerwę zaplanowano w wysokości 7000 tys. zł. Cała kwota została zablokowana i przekazana do nowej utworzonej rezerwy celowej na wpłatę do funduszu przeciwdziałania COVID. Ja tylko powiem uzupełniająco, że samo to zadanie zostało zrealizowane z rezerwy ogólnej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę o przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli w zakresie przedstawionych tutaj rezerw celowych. Proszę uprzejmie, pani dyrektor.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Agnieszka Klimowicz:

Dziękuję bardzo. Przedstawię ogólną informację w ramach kontroli wykonania budżetu państwa. Najwyższa Izba Kontroli zbadała wykorzystanie wybranych pozycji rezerw celowych. Te, które są rozpatrywane przez Wysoką Komisję, nie były wybrane do szczegółowego kompleksowego badania, lecz niektóre kwoty z omawianych rezerw były badane w ramach poszczególnych części budżetowych.

Rezerwa celowa pozycja 4 – kwota objęta badaniem wyniosła 48 500 tys. zł. W kontroli w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi stwierdzono, że wojewoda nie podjął decyzji w sprawie zablokowania kwoty 868,3 tys. zł pochodzących z rezerwy celowej pozycja 4, mimo wystąpienia okoliczności uzasadniających podjęcie takiej decyzji. Poza wskazanym przypadkiem nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków z rezerwy celowej pozycja 4.

Kwota rezerwy celowej pozycja 8 objęta badaniem w ramach kontroli budżetowej wyniosła prawie 1 300 000 tys. zł. Jednostkową nieprawidłowość stwierdzono w Ministerstwie Sprawiedliwości. Nie będę jej tutaj omawiać. Innych nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków z rezerwy pozycja 8 nie stwierdzono.

Pozycja 23. W kontroli w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie ustalono, że nie dokonano blokady 1 200 tys. zł otrzymanych z rezerwy celowej pozycja 23 pomimo posiadania informacji o braku możliwości ich wykorzystania na zadanie realizowane przez gminę Brzeszcze w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Oświęcimski strategiczny program rządowy etap 6”.

Pozycja 32. W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 roku nie badano wykorzystania środków z rezerwy celowej pozycja 32.

Kwota rezerwy celowej pozycja 42 objęta badaniem w kontroli budżetowej wyniosła 125 tys. zł. W Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Chełmie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wykorzystaniu 2 tys. zł z rezerwy celowej niezgodnie z przeznaczeniem określonym w decyzji ministra finansów, funduszy i polityki regionalnej w sprawie przyznania środków z rezerwy celowej. Środki miały być wydatkowane na wynagrodzenia bezosobowe, a przeznaczono je na inne wydatki bieżące.

Następnie pozycja 47. Kwota rezerwy celowej pozycja 47 objęta badaniem kontroli budżetowej wyniosła 3100 tys. zł. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pozycja 51. Kwota rezerwy celowej w pozycji 51 objęta badaniem w kontroli budżetowej wyniosła 7700 tys. zł. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Rezerwa celowa pozycja 68. Środki z rezerwy nie zostały wykorzystane na cel określony w ustawie budżetowej. Całość środków zablokowano w grudniu 2021 roku i wykorzystano do utworzenia nowej rezerwy celowej przeznaczonej na wpłatę do funduszu przeciwdziałania COVID-19. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. W tej części nie przewidujemy koreferatów. Otwieram dyskusję, czy ktoś z państwa chciał zabrać głos? Nie widzę. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną w zakresie części budżetowej 83 – rezerwy celowe w zakresie pozycji 4, 8, 23, 32, 42, 47, 51 oraz 68.

Szanowni państwo, punkt piąty. Przechodzimy do omówienia budżetów wojewodów. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Finansów i przedstawienie działań 400 oraz 900. Proszę uprzejmie.

Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej MF Aleksandra Szemberg:

Dziękuję. Wysoka Komisjo, szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, przedstawię wykonanie budżetu państwa w części 85 – budżety wojewodów ogółem w działach 400 oraz 900. Dochody w dziale 400 nie były ani zaplanowane ani zrealizowane, natomiast wydatki w tym dziale zostały wykonane w wysokości 44 tys. zł z przeznaczeniem dla gminy Tuczępy na realizację zadania inwestycyjnego pod nazwą modernizacja wodociągu gminnego oraz oczyszczalni ścieków – etap 1 i etap 2.

Jeśli chodzi o dział 900, to dochody w tym dziale zostały wykonane w wysokości 6961 tys. zł, tj. 179% planu po zmianach. Wyższe od zaplanowanego wykonanie dochodów spowodowane było przede wszystkim wykonaniem wyższych wpływów z tytułu kar i grzywien za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska. Źródłami dochodów w tym dziale były przede wszystkim grzywny i inne kary pieniężne od osób fizycznych, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, między innymi za nieprzestrzeganie przepisów oraz naruszenie wymagań dotyczących ochrony środowiska – 4452 tys. zł – opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową – 1590 tys. zł – dochody związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego – 652 tys. zł. To są najważniejsze pozycje dochodowe w tym dziale.

Wydatki w tym dziale wyniosły 199 732 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach, w tym wydatki niewygasające to była kwota 292 tys. zł. Wydatki bieżące zrealizowano w wysokości 184 475 tys. zł i były przeznaczone przede wszystkim na działalność Inspekcji Ochrony Środowiska – to jest kwota 180 356 tys. zł – w tym na sfinansowanie wynagrodzeń w inspektoratach, a także na pozostałą działalność przede wszystkim na zadania z zakresu administracji rządowej, wynikające z ustaw Prawo ochrony środowiska, o odpadach wydobywczych, o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – to była kwota 3259 tys. zł. Następna pozycja to jest ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – 518 tys. zł. Wydatki przede wszystkim na opracowanie programów mających na celu ochronę powietrza i klimatu w miejscach, w których przekroczone zostały poziomy substancji w powietrzu, planu działań krótkoterminowych do programów ochrony środowiska, aktualizacji programów ochrony powietrza oraz sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza, jak również na dofinansowanie zadań samorządu terytorialnego związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych w województwie śląskim – 188 tys. zł – i zadania dotyczące zmniejszenia hałasu i wibracji – 129 tys. zł.

Jeśli chodzi o wydatki majątkowe, to zostały zrealizowane w wysokości 15 257 tys. zł i to były wydatki wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska – 3678 tys. zł – wydatki na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 3015 tys. zł – na realizację zadań

inwestycyjnych oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 4000 tys. zł – oraz na pozostałą działalność w ramach Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego – 3182 tys. zł.

Jeśli chodzi o zadania z zakresu administracji rządowej, to zostały one zrealizowane w kwocie 3727 tys. zł i przeznaczone głównie na realizację zadań wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach, ustawy o odpadach wydobywczych, ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Dziękuję i uprzejmie proszę o wyrażanie pozytywnej opinii.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom?

Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej MF Aleksandra Szwemberg:

Przed chwilą powiedziałam.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

W ramach tego, co pani mówiła, było omówione. Dziękuję uprzejmie. Szanowni państwo, opinia Najwyższej Izby Kontroli, proszę uprzejmie.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Agnieszka Klimowicz:

Bardzo dziękuję. Jeżeli chodzi o dział 400 – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, wydatki budżetu państwa w omawianym dziale na rok 2021 nie były planowane w ustawie budżetowej, a zrealizowane wydatki stanowiły znikomy udział procentowy w łącznych wydatkach w budżetach wojewodów i nie były przedmiotem szczegółowego badania przez Najwyższą Izbę Kontroli w ramach tegorocznej kontroli wykonania budżetu państwa.

Natomiast jeżeli chodzi o dział 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska – ze względu na znikomy udział dochodów i wydatków, w tym dziale w budżecie wojewodów nie były one przedmiotem szczegółowego badania Najwyższej Izby Kontroli. Niektóre kwoty były badane w poszczególnych częściach budżetowych. Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła żadnych nieprawidłowości w dziale 900, w tym dotyczących windykacji należności. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję uprzejmie. Proszę o zabranie głosu posła koreferenta – panią poseł Małgorzatę Pepek. Pani poseł, oddaję głos.

Posel Małgorzata Pepek (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, generalnie wszystko zostało powiedziane, więc nie będę tego samego powtarzać i mówić ponownie o tych samych cyfrach. Jeżeli chodzi o dział 400 – wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną oraz dział 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska opiniuję pozytywnie i zwracam się do Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej również o pozytywne zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych. Dziękuję bardzo.

Jedynie może jeszcze dodam, że niższa realizacja wydatków majątkowych przede wszystkim wynikała z oszczędności powstałych przy realizacji zadań. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję. Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciał zabrać głos? Nie widzę. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną w zakresie punktu odnoszącego się do budżetu wojewodów – części 85 budżetu.

Przechodzimy do punktu 6, część 86 – samorządowe kolegia odwoławcze. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Finansów. Proszę uprzejmie.

**Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów
Aneta Cieloch:**

Dziękuję. Panie przewodniczący, Aneta Cieloch, dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów.

Szanowni państwo, w ustawie budżetowej na rok 2021 dochody samorządowych kolegiów odwoławczych nie były planowane. W trakcie roku budżetowego jednostki te uzyskały dochody w wysokości 591 tys. zł, które pochodziły głównie z nadpłaconych wpisów od skarg kasacyjnych oraz kosztów postępowania sądowego. Wydatki na funkcjonowanie 49 samorządowych kolegiów odwoławczych w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2021 zostały zaplanowane w wysokości 145 837 tys. zł. Z tego wydatki bieżące w kwocie 144 098 tys. zł oraz wydatki majątkowe w kwocie 1739 tys. zł. W trakcie wykonywania budżetu wydatki te zostały zwiększone do kwoty 150 294 tys. zł. Zwiększenie to było głównie wynikiem przeniesienia środków z rezerw celowych na sfinansowanie kosztów postępowania oraz wpisów od sporządzonych skarg kasacyjnych w kwocie 1015 tys. zł oraz wydatków bieżących w kwocie 2815 tys. zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia bezosobowe pracowników kolegiów, w tym głównie pozaetatowych członków kolegiów, jak również na dofinansowanie kosztów utrzymania zakupu usług pocztowych, zakupu sprzętu komputerowego i akcesoriów komputerowych. Ponadto zwiększone zostały środki na wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w kwocie 981 tys. zł. Łącznie wydatki zostały zrealizowane w wysokości 149 310 tys. zł. Wydatki bieżące w kwocie 147 811 tys. zł zostały przeznaczone głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla etatowych członków kolegiów i pracowników biur oraz wynagrodzenia bezosobowe, w ramach których finansowane są przede wszystkim wynagrodzenia na pozaetatowych członków kolegiów, jak również na sfinansowanie kosztów działalności tych jednostek. Wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 1499 tys. zł, głównie na zakup samochodów służbowych, zakup sprzętu informatycznego, wartości niematerialnych i prawnych, a także urządzeń biurowych. Dziękuję bardzo i bardzo proszę o przyjęcie pozytywnej opinii.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę o przedstawienie stanowiska Najwyższej Izby Kontroli.

**Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK
Agnieszka Klimowicz:**

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 roku w 6 spośród 7 objętych kontrolą częściach budżetowych, w których dysponentami są prezesi samorządowych kolegiów odwoławczych – w Ciechanowie, Jeleniej Górze, Koninie, Lesznie, Przemyślu i Siedlcach. W tych jednostkach wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach tych sześciu SKO były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Natomiast Najwyższa Izba Kontroli obniżyła ocenę wykonania budżetu państwa w 2021 roku, w części której dysponentem jest prezes SKO w Chełmie. Sformułowano ocenę w formie opisowej. Obniżenie oceny ogólnej spowodowane było nieprawidłowościami skutkującymi wydaniem przez Najwyższą Izbę Kontroli opinii o sprawozdawczości w formie opisowej. Ustalono, że stosowany w SKO w Chełmie system kontroli zarządczej nie w pełni zapewniał prawidłowość i rzetelność prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz sporządzania sprawozdań. Stwierdzone nieprawidłowości między innymi polegały na stosowaniu systemu finansowo księgowego, który nie zapewniał chronologii zapisów i nie posiadał mechanizmów zabezpieczających przed zniekształceniem danych w prowadzeniu dwóch operacji gospodarczych do niewłaściwych okresów sprawozdawczych, co miało wpływ na kwotę zobowiązań wykazanych w sprawozdaniach, niepoprawnym ujęciu w ewidencji księgowej – w niewłaściwych podziałkach klasyfika-

cji budżetowej – kwoty 33 tys. zł. Ponadto w SKO w Chełmie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dochodów. Polegały na nieprowadzeniu w latach 2020–2021 działań windykacyjnych w celu odzyskania należności, co było niezgodne z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, a także stwierdzono nieprawidłowości w wydatkach, które polegały na wykorzystaniu kwoty z rezerwy celowej niezgodnie z przeznaczeniem oraz pominięciu jednego zamówienia w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach publicznych za 2021 rok. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję. Szanowni Państwo, akurat moja skromna osoba jest znowu koreferentem w tym zakresie. Wysoka Komisjo, w części budżetowej 86 – samorządowe kolegia odwoławcze dochody w ustawie budżetowej, których dysponentami są prezesi SKO, zrealizowane zostały na poziomie 591 tys. zł. W porównaniu z 2020 rokiem były one wykonane na poziomie niższym o około 7 tys. zł. Wydatki zaś zostały zaplanowane na poziomie 14 718 tys. zł. W trakcie były one zwiększone o ponad 7... Dokonano tam zwiększenia wydatków. Wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 149 310 zł i stanowiło 99,3% wydatków po zmianach. W związku z tym, że budżet został wykonany zgodnie z planem, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2020 w części 86 – samorządowe kolegia odwoławcze.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś chciał zabrać głos? Nie widzę. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Nie słyszę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną.

Pozostaje przyjęcie opinii dla Komisji Finansów Publicznych o rozpatrzonych częściach budżetowych. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną dla całości. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną.

Do przedstawienia opinii na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych – proponuję, aby to była moja skromna osoba jako przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Jeżeli ktokolwiek wyrazi sprzeciw, proszę bardzo... Nie ma sprzeciwu. W związku z tym stwierdzam, że przewodniczący Tomasz Ławniczak jest osobą upoważnioną do przedstawienia opinii w Komisji Finansów Publicznych.

Szanowni państwo, dziękuję bardzo przedstawicielom Ministerstw Spraw Wewnętrznych i Administracji i Finansów.

Przystępujemy do rozpatrzenia drugiego punktu porządku dziennego – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2021 (druk 2346) w zakresie działania Komisji. Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie informacji o działalności Izby za rok 2021. Pani dyrektor, oddaję głos.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Agnieszka Klimowicz:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2021 roku składa się z 6 rozdziałów, w których omówiono organizację wewnętrzną oraz wykonanie budżetu Najwyższej Izby Kontroli, a także podstawowe dane działalności kontrolnej NIK wraz z omówieniem realizacji zadań budżetu państwa w świetle naszych kontroli oraz informacje o współpracy NIK z Sejmem oraz innymi podmiotami. W 2021 roku Najwyższa Izba Kontroli w ramach 166 tematów przeprowadziła 2149 kontroli jednostkowych w 1754 podmiotach. Adresaci wystąpień pokontrolnych zgłosili zastrzeżenia do 314 wystąpień pokontrolnych, z czego tylko w 10 przypadkach zastrzeżenia zostały uwzględnione w całości, a w 89 w całości je oddalono. Zastrzeżeń było łącznie 1630. Sejmowi przedłożono 169 informacji o wynikach kontroli, z tego 74 informacje z kontroli tak zwanych budżetowych, 88 informacji o wynikach kontroli planowych, 7 informacji z kontroli doraźnych, a także analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2020 roku oraz sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2020 roku – łącznie 171 dokumentów. W 2021 roku przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli zaprezentowali Wysokiej Komisji wyniki 14 kontroli – tych kontroli niebudżetowych, bo dodatkowo były jeszcze budżetowe.

Istotną część kontroli przyjmowanych do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli stanowią tematy zgłaszane przez komisje sejmowe. Spośród 40 tematów zarekomendowanych przez sejmową Komisję do Spraw Kontroli Państwowej do planu pracy NIK na 2022 rok przyjęto 12 tematów. Wymiernym efektem kontroli Najwyższej Izby Kontroli było ujawnienie 7 800 000 tys. zł, które zostały wydatkowane z naruszeniem prawa lub w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa lub wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami, a także 5500 tys. zł, które w wyniku kontroli zostały lub zostaną pozyskane lub zaoszczędzone. Ponadto zgłoszono liczne wnioski kierowane do kontrolowanych podmiotów, w tym 74 wnioski de lege ferenda. Jeśli chodzi o wniośki de lege ferenda, jest ich sporo, ale jednocześnie dalej pozostaje problem praktycznej ich realizacji. Ponadto skierowano do właściwych organów 112 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub wykroczeń lub innych czynów oraz 66 zawiadomień o podejrzeniu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

W rozdziale 2 sprawozdania przedstawiono realizację zadań państwa w świetle kontroli Najwyższej Izby Kontroli w podziale na obszary i działy administracji rządowej. W rozdziale tym podkreślono także wpływ epidemii COVID-19 na funkcjonowanie państwa. NIK przeprowadziła szereg kontroli, badając między innymi funkcjonowanie szpitali, szkół, urzędów administracji publicznej czy organizację pracy zdalnej w wybranych podmiotach wykonujących zadania publiczne w warunkach epidemii. Skontrolowaliśmy również ulgi i zwolnienia podatkowe oraz inne instrumenty wsparcia podatników w okresie epidemii COVID-19.

Jeśli chodzi o wyniki kontroli będących w zainteresowaniu Wysokiej Komisji, to w okresie objętym sprawozdaniem z działalności Najwyższej Izby Kontroli, NIK przeprowadziła wiele kontroli dotyczących działań jednostek samorządu terytorialnego w różnych obszarach. Znaleźć je można zatem praktycznie we wszystkich podrozdziałach rozdziału 2 sprawozdania opisujących kontrole NIK w różnych działach administracji rządowej. Jeżeli Wysoka Komisja będzie chciała, mogę omówić przykłady takich kontroli. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Ławniczak (PiS):

Dziękuję, pani dyrektor. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciał zabrać głos? Nie widzę. W związku z tym zamykam dyskusję i proponuję przyjęcie pozytywnej opinii o działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2021 roku w zakresie działania Komisji. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę przyjęcie. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam przyjęcie opinii.

Zamykam dyskusję. Na tym porządek dzienny został wyczerpany.

Zamykam też posiedzenie. Informuję, że protokół z posiedzenia Komisji wraz z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Dziękuję bardzo.